

Dorota Ślazińska-Kluczek*, Klaudia Kazanecka**

KRYPTOWALUTY Z PERSPEKTYWY MŁODYCH POLAKÓW

DOI: 10.26399/meip.4(75).2022.23/d.slazynska-kluczek/k.kazanecka

WSTĘP

Kryptowaluty są pewnego rodzaju fenomenem, który ma szansę wpłynąć na system finansowy oraz na zmiany, które w nim nastąpią. Waluty kryptograficzne to pieniądź elektroniczny, który nie potrzebuje do zrealizowania transakcji pośrednika w postaci banku. Dzięki temu transakcja oraz jej strony są całkowicie anonimowe, natomiast nie zapewnia jej to pełnego bezpieczeństwa. Powstały one z myślą, by przyspieszyć rozliczanie transakcji płatniczych, uniezależnić się od tradycyjnych form płatności.

Kryptowaluty są innowacyjną oraz technologicznie zaawansowaną alternatywą dla pełnej globalizacji przyszłości. Mogą one być alternatywą dla przetwarzania płatności dokonywanych ponad granicami geograficznymi. Jeśli waluty kryptograficzne zostaną skutecznie uregulowane, mogą pomóc przyszłym pokoleniom sprostać wyzwaniom obejmującym kwestie związane z transakcjami finansowymi w różnych formach.

Celem pracy jest zbadanie podejścia młodego społeczeństwa do kryptowalut jako metody płatności. Hipoteza: młode społeczeństwo jest pozytywnie nastawione do kryptowalut jako metody płatności. Do młodego społeczeństwa zaliczają się młodzi dorośli w przedziale wiekowym 18–29 lat. Grupą docelową badania są młodzi dorośli studenci Polacy.

* Dorota Ślazińska-Kluczek – dr, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Uczelnia Łazarzkiego w Warszawie, e-mail: dorota.kluczek@onet.pl, ORCID: 0000-0001-8191-7213.

** Klaudia Kazanecka – studentka, Uczelnia Łazarzkiego, e-mail: klaudia.k200@wp.pl, ORCID: 0000-0001-6207-7255.

W celu osiągnięcia celu pracy wykorzystano następujące metody badawcze: analiza polskiej oraz zagranicznej literatury, w tym artykułów naukowych, raportów, aktów prawnych jak również badania własne w postaci ankiety.

KRYPTOWALUTY – CHARAKTERYSTYKA POJĘCIOWA

Zdefiniowanie kryptowalut jest dużym wyzwaniem i może prowadzić do niezgodności w odniesieniu do sensu ekonomicznego oraz aspektów prawnych¹. W literaturze równoległe występują trzy określenia takie jak: „kryptowaluta”, „wirtualna waluta” i „waluta cyfrowa”. Każdy z tych terminów nawiązuje do słowa „waluta”, które w tym przypadku odnosi się do środka płatniczego w konkretnej jurysdykcji w umownym znaczeniu².

Aby móc zdefiniować pojęcie kryptowaluty należy zacząć od szerszego pojęcia jakim jest „waluta wirtualna”. Definicja waluty wirtualnej sformułowana przez SuNing jest jedną z pierwszych. Uważa on, że waluty wirtualne są środkiem płatniczym, który nie jest emitowany przez jakąkolwiek instytucję bankową, równocześnie będąc środkiem wymiany wartości między emitentem a użytkownikiem bądź ich grupą. Funkcjonują one w ściśle wyznaczonych granicach oraz służą wyłącznie do zakupu dóbr i usług wirtualnych. Waluta wirtualna w takim pojmowaniu jest przedstawiana w bardzo wąskim zakresie i dotyczy głównie walut wirtualnych, które występują w masowych grach sieciowych. Takie podejście świadczy o tym, że waluty te nie są przeznaczone do zakupu rzeczywistych materialnych przedmiotów, tylko do zakupu wirtualnych dóbr lub usług, które mogą istnieć jedynie w obszarze ograniczonego świata wirtualnego³.

Inną kwestią są odmienne regulacje w różnych państwach europejskich lub też brak regulacji w odniesieniu do kryptowalut. Może to prowadzić do niespójności i trudności w wymianie towarów i usług, a także do braku pewności obrotu⁴.

W związku z powyższym w 2012 r. Europejski Bank Centralny (EBC) zaproponował podobną do SuNing definicję waluty wirtualnej. EBC definiuje wirtualną walutę jako pewien rodzaj cyfrowych pieniędzy, które nie

¹ P. Marszałek, *Kryptowaluty – pojęcie, cechy, kontrowersje*, „Studia BAS” 2019, nr 1(57), s. 107.

² P. Rodwald, *Kryptowaluty z perspektywy informatyki śledczej*, AMW, Gdynia 2021, s. 14.

³ J. Ryfa, *Waluty wirtualne – problem zdefiniowania i klasyfikacji nowego środka płatniczego*, „Nauki o Finansach” 2014, nr 2(19), s. 141.

⁴ D. Ślażyńska-Kluczek, *Kryptoaktywa – podejście kluczowych regulatorów europejskich*, „Nauki Ekonomiczne” 2022, nr 35, s. 105.

są w żaden sposób regulowane. Twórcy cyfrowych pieniędzy są zarówno ich emitentami. Są one akceptowalne oraz wykorzystywane jedynie przez członków konkretnej wirtualnej społeczności lub świata. Autorzy tej definicji sami zaznaczyli, że może ona potrzebować w przyszłości skorygowania⁵.

Kolejna definicja wirtualnej waluty została opracowana przez FATF (Financial Action Task Force), natomiast do jej rozszerzenia przyczynił się Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w 2014 r. Według tych instytucji wirtualna waluta jest definiowana jako cyfrowa reprezentacja wartości, która nie jest emitowana przez żaden bank centralny ani żaden rząd nie może zagwarantować jej wartości, natomiast może być zależna od regulacji państwowych. Jest ona wykorzystywana przez osoby fizyczne lub prawne jako środek wymiany, który może być przekazywany, przechowywany i sprzedawany przy użyciu technologii informatycznych⁶.

Europejski Bank Centralny w 2015 r. zdecydował się na stworzenie zupełnie nowej definicji wirtualnej waluty. EBC postanowił, że z definicji z 2012 r. powinno usunąć się jej pewne elementy. Definicja ta nie powinna zawierać słowa „pieniądze” ponieważ wirtualne waluty nie posiadają charakteru wysoce płynnych aktywów oraz nie zdobyły poziomu ogólnej akceptacji, która jest powszechnie kojarzona z pieniędzmi. Według EBC również wyraz „nieuregulowane” nie powinien znajdować się w tej definicji, gdyż niektórym jurysdykcją, legislacją czy regulacją udało się nadać za tą innowacją dotyczącą pewnych aspektów powiązanych z ich świadczeniami. Żeby uniknąć nieporozumień związanych z teoretycznymi granicami akceptacji wirtualnej waluty, sformułowanie dotyczące korzystania z niej i akceptowania przez członków konkretnej wirtualnej społeczności lub świata zostało usunięte z definicji. Dzięki wszystkim tym poprawkom, które wprowadził Europejski Bank Centralny, w 2015 r. powstała następująca definicja wirtualnej waluty: cyfrowa reprezentacja wartości, które nie są emitowane przez bank centralny, instytucję pieniądza elektronicznego bądź instytucję kredytową, która w niektórych warunkach może zostać wykorzystana jako alternatywa pieniądza⁷.

⁵ European Central Bank, *Virtual Currency Schemes*, Frankfurt am Main: European Central Bank 2012, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf> (dostęp: 12.08.2022).

⁶ European Banking Authority, *Opinion on virtual currencies*, <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf> (dostęp: 12.08.2022).

⁷ European Central Bank, *Virtual Currency Schemes – a further analysis*, Frankfurt am Main: European Central Bank, 2015, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf> (dostęp: 17.07.2022).

W rezolucji z dnia 26 maja 2016 r. w sprawie wirtualnych walut Parlament Europejski przyjął, że wirtualna waluta to cyfrowa gotówka, której nie emituje bank centralny ani żaden organ publiczny, nie jest związana z walutą fiducyjną natomiast jest wykorzystywana przez osoby fizyczne lub prawne jako środek wymiany, który może być przekazywany, przechowywany i sprzedawany drogą elektroniczną⁸.

Odnosząc się do technologii, za pomocą której powstają kryptowaluty, które również mogą być nazywane walutami kryptograficznymi, definiuje się je jako system księgowy bazujący na kryptografii, którego cechą charakterystyczną jest jego rozproszenie. System ten jest odpowiedzialny za przechowywanie wiadomości związanych ze stanem własności w umownych jednostkach. Stan własności łączy się z poszczególnymi węzłami systemu tzw. portfelami, takim sposobem, że jedynie osoba posiadająca konkretny oraz prywatny klucz może sprawować kontrolę nad tym portfelem, sytuacja w której zostałby dwa razy wydany tej samej jednostce jest niemożliwa⁹.

S. Nakamoto twórca bitcoina – najpopularniejszej kryptowaluty, definiuje je jako monetę elektroniczną w postaci łańcucha cyfrowych sygnatur. Każdy z dysponentów monety przenosząc ją do następnej, cyfrowo sygnując „hash” wcześniejszej transakcji oraz publiczny klucz kolejnego dysponenta, dodając je na końcu monety. Odbiorca może dokonać weryfikacji sygnatur w celu weryfikacji łańcucha własności¹⁰.

KRYPTOWALUTY NA RYNKU PŁATNOŚCI W POLSCE

Adaptacja oraz przystosowanie placówek handlowych do płatności w kryptowalutach stale rośnie. W Polsce istnieje około 83 stacjonarnych punktów sprzedaży, w których można dokonać płatności za pomocą kryptowalut, natomiast w samej stolicy takich miejsc sprzedaży jest 15. Oprócz stacjonarnych punktów handlowo-usługowych istnieją też strony oraz sklepy internetowe, które akceptują płatności w walutach wirtualnych. Do miejsc, które przyjmują płatności w kryptowalutach w Polsce m.in. należy: firma LOT – polskie linie

⁸ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 26 maja 2016 r. w sprawie wirtualnych walut (2016/2007(INI)).

⁹ I. Miciuła, *Globalny rozwój i perspektywy implementacji kryptowalut a stan tego rynku w Polsce*, [w:] T. Czerwińska, A.Z. Nowak (red.), *Rynek kapitałowy – oszczędności i inwestycje*, WZ UW, Warszawa 2019, s. 156.

¹⁰ S. Nakamoto, *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*, <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (dostęp: 17.07.2022).

lotnicze akceptują płatności w walutach kryptograficznych już od 2015 r., portal pyszne.pl, restauracja Bobby Burger mieszcząca się przy ul. E. Plater w Warszawie, Biuro Rachunkowe Finesti we Wrocławiu, BAJ Kancelaria Adwokacka w Katowicach, sklep internetowy regeneratory.pl czy też Outlet Telefonów Xiaomi znajdujący się w Warszawie¹¹.

Dzięki ciągłym innowacjom zachodzącym na rynku kryptowalut, powstają rozwiązania pozwalające na dokonywanie płatności w walutach cyfrowych nawet w miejscach, które ich nie akceptują jako metody płatności. Przy posłużeniu się platformami takimi jak np. inpay.pl lub BitBayPay można wykonać płatność w walucie kryptograficznej, natomiast beneficjent takiej transakcji otrzyma po przewalutowaniu zapłatę w walucie narodowej na swoje konto bankowe. Żeby móc skorzystać z takiego rozwiązania wystarczy uruchomić płatności w kryptowalutach przy użyciu aplikacji. Istnieje również możliwość wykonywania transakcji płatniczych przy posłużeniu się walutami wirtualnymi dzięki wcześniej opłaconym kartą płatniczym MasterCard i VISA, które są podłączone do konta kryptowalutowego. Gdy jest się posiadaczem portfela, na którym przechowywane są kryptowaluty, wystarczy wcześniej zamówioną kartę płatniczą podpiąć pod taki portfel kryptowalutowy. Za pomocą takiej karty można dokonać płatności wszędzie tam gdzie karty płatnicze MasterCard oraz VISA są akceptowalne jako metoda płatności. Przy wykonywaniu takiej transakcji portfel sam dokonuje przewalutowania waluty kryptograficznej na oficjalną walutę polską. Polska giełda bitbay.net jest jednym z miejsc, które umożliwiają wyrobienie takiej karty¹².

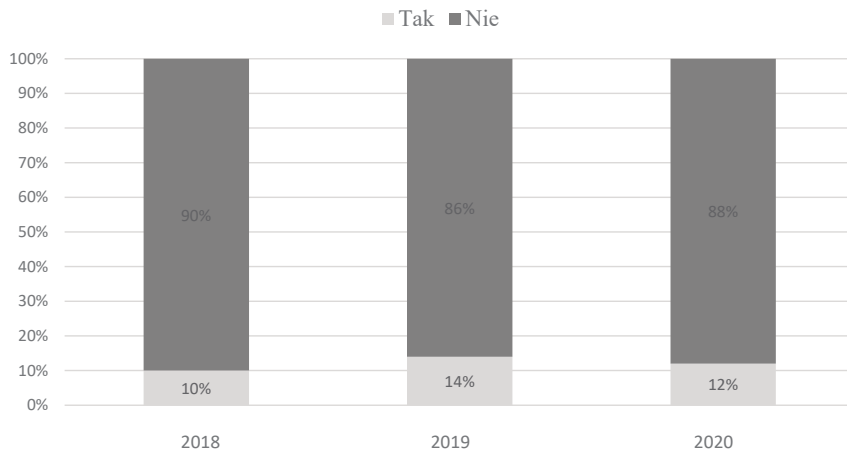
Na wykresie 1 przedstawiono stosunek procentowy osób, które dokonały płatności kryptowalutami w porównaniu do osób, które wybrały dokonanie płatności innymi metodami.

¹¹ M. Grzybowski, S. Bentyn, *Kryptowaluty. Dlaczego jeden bitcoin wart będzie milion dolarów?*, Crypto-Logic, Poznań 2018, s. 222.

¹² *Ibidem*, s. 223.

Wykres 1

Procent osób, które dokonały płatności kryptowalutami w Polsce
w latach 2018–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie: A. Sas, *Payments with virtual currencies in Poland 2018–2020*, <https://www.statista.com/statistics/1101985/poland-payments-with-virtual-currencies/> (dostęp: 12.08.2022).

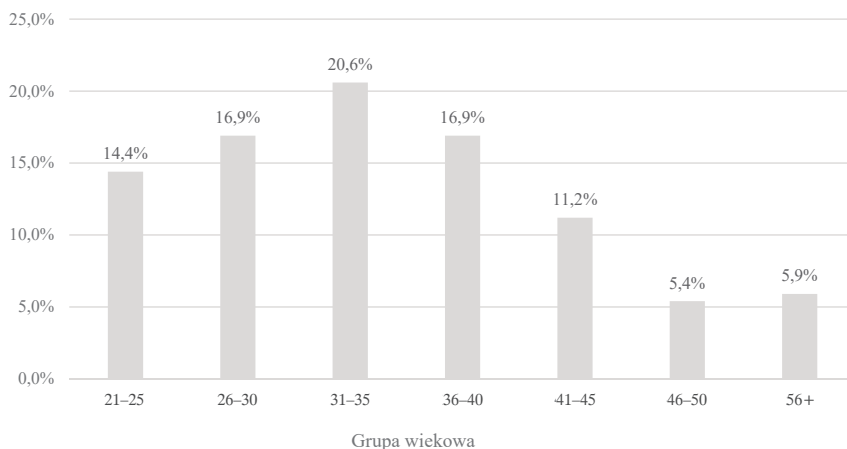
W latach 2018–2020 w Polsce zdecydowana większość osób posługiwała się innymi metodami płatności niż kryptowaluty w celu dokonania płatności. Kryptowaluty są innowacyjnym oraz rzadko w Polsce wykorzystywanym sposobem płatności. Pomimo wzrostu dokonywania płatności walutami kryptograficznymi w 2019 r., w kolejnym można zaobserwować niewielki spadek. Takie wahania wynikają z tego, że Polacy uważają, że inwestowanie w kryptowaluty jest ryzykowne, z czym wiąże się samo dokonywanie płatności nimi. Również bardzo mała część wszystkich punktów handlowo-usługowych czy sklepów internetowych w Polsce akceptuje kryptowaluty jako metodę płatności. Warto też pamiętać o tym, że dopiero na przełomie lat 2017–2018 temat kryptowalut został spopularyzowany oraz był powszechnie obecny w wiadomościach i telewizji publicznej. Dlatego w porównaniu do innych metod płatności, które są obecnie od wielu lat dobrze znane i stosowane, kryptowaluty są rzadziej wybierane jako sposób dokonania płatności przez Polaków. Według danych z raportu ING o kryptowalutach w 2018 r. 77% Polaków kiedykolwiek słyszało o walutach kryptograficznych, 11% było dysponentem jakiejś waluty cyfrowej a 29% chciałoby być jej posiadaczem w przyszłości¹³.

¹³ ING, *Cracking the code on cryptocurrency*, https://think.ing.com/uploads/reports/ING_International_Survey_Mobile_Banking_2018.pdf, s. 7–10 (dostęp: 27.07.2022).

Obserwując polski rynek kryptowalut w 2019 r. można stwierdzić, że największa liczba osób będąca posiadaczem walut cyfrowych mieściła się w przedziale wiekowym 31–35 lat (wykres 2).

Wykres 2

Wiek dysponentów kryptowalut w Polsce w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: A. Sas, *Cryptocurrency users in Poland 2019, by age*, <https://www.statista.com/statistics/1127881/poland-cryptocurrency-users-by-age/> (dostęp: 13.08.2022).

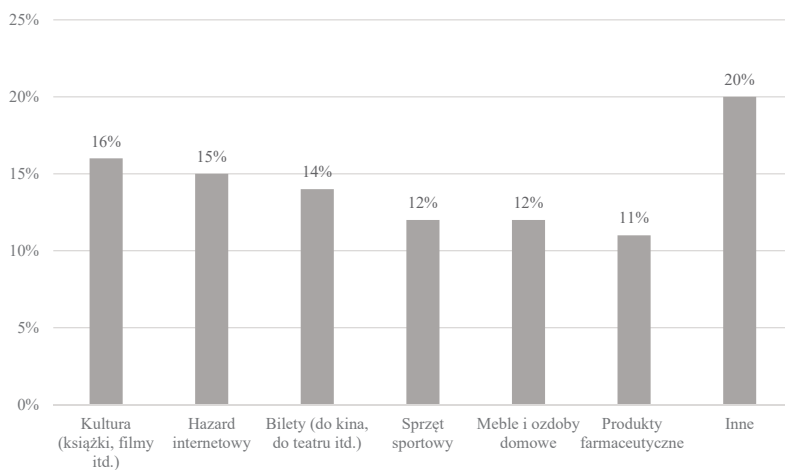
Stosunkowo duża liczba dysponentów kryptowalut w Polsce obserwowana jest także w grupach wiekowych 26–30 lat oraz 36–40 lat. Ich udział procentowy wśród właścicieli walut kryptograficznych jest taki sam i wynosi jedynie 3,7 punkty procentowe mniej od najliczniejszej grupy wiekowej posiadaczy kryptowalut. W grupie wiekowej z zakresu 46–50 lat znajduje się najmniejsza ilość dysponentów walut wirtualnych, gdyż tylko 5,4%¹⁴. Osoby z przedziału starszych grup wiekowych rzadziej oraz w mniejszej liczbie są właścicielami kryptowalut, związane jest to z tym iż osoby starsze wolniej lub w mniejszym stopniu nadążają za innowacyjnymi rozwiązaniami, w tym również z zakresu nowych form czy metod płatności. Natomiast osoby z przedziałów młodszych grup wiekowych dużo częściej oraz w większej ilości obracają kryptowalutami, gdyż chętniej wykorzystują innowacyjne rozwiązania w codziennym życiu, są bardziej skłonne do zmian, także w obszarze płatności.

¹⁴ *Ibidem*, s. 8.

Należałoby także zastanowić się, które produkty są najchętniej kupowane za kryptowalutę. Dobra i usługi nabywane za tę walutę przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3

Obszary zakupowe z udziałem kryptowalut w Polsce w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: A. Sas, *Products purchased with virtual currencies in Poland 2020*, <https://www.statista.com/statistics/1194743/poland-products-purchased-with-virtual-currencies/> (dostęp: 15.08.2022).

Polskie społeczeństwo najczęściej korzystało z kryptowalut do zakupu rzeczy z kategorii kultura, m.in. książek oraz filmów. Równie często kryptowaluty były wykorzystywane do dokonania transakcji w celach hazardu internetowego lub kupna różnego typu biletów, np. do kina, na koncerty czy do teatru. Walutami kryptograficznymi najchętniej były dokonywane płatności za usługi lub towary z kategorii rozrywkowych.

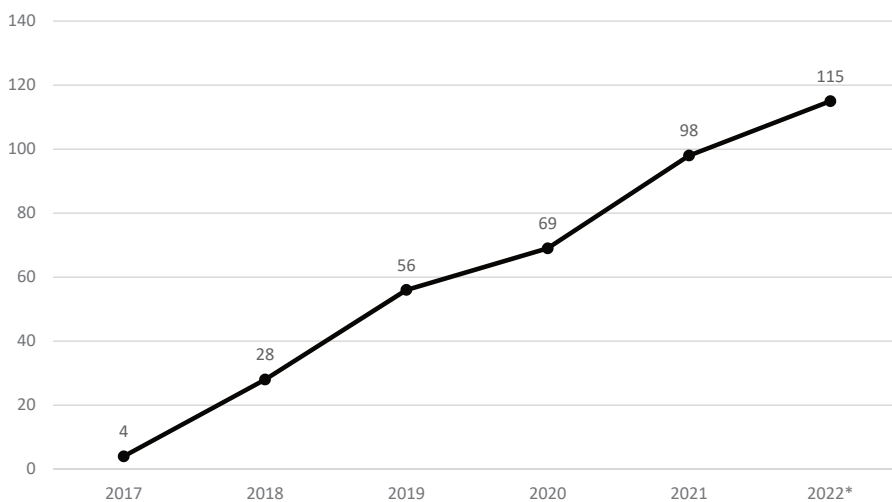
Rozwiązaniem, które może ułatwić dokonywanie płatności w sposób pośredni przy posłużeniu się kryptowalutami, są bankomaty bitcoinowe. Są to urządzenia podobne w swoim funkcjonowaniu do bankomatów. Bitomaty pozwalają zarówno na zakup jak i sprzedaż za pieniądź gotówkowy bitcoinów, jak również innych walut cyfrowych, takich jak np. litecoin, etherum czy monero. W porównaniu do klasycznych bankomatów bitomaty wyróżnia to, że operacje pieniężne są przeprowadzane na walutach kryptograficznych. Dokonanie wymiany tradycyjnej waluty na kryptowaluty lub odwrotnie przy posłużeniu się bitomatem jest proste, wystarczy posiadać portfel kryptowalutowy oraz zlokalizować najbliższy bankomat bitcoinowy. Główna ich zaletą

jest to, że ułatwiają obrót kryptowalutami oraz mogą pośredniczyć w dokonaniu transakcji w walucie wirtualnej. Tak samo jak w przypadku klasycznych bankomatów, z bitomatów można korzystać całą dobę. Dzięki 24-godzinnej dostępności transakcji przy posłużeniu się bankomatami bitcoinowymi można dokonywać o dowolnej porze dnia. Kolejną pozytywną cechą jest bezpieczeństwo korzystania z nich, bitomaty często są poddawane różnym testom oraz aktualizacją pod tym kątem. Również ważną zaletą jest ich anonimowość, co jest nieodłączną cechą samych kryptowalut. Przy korzystaniu z bankomatów bitcoinowych żadne dokumenty oraz weryfikacja nie jest wymagana¹⁵.

W Polsce pierwszy bitomat pojawił się we Wrocławiu w 2014 r. Pierwsze tego typu maszyny działały w sposób jednostronny, przy pomocy tych urządzeń można jedynie było dokonać zakupu kryptowalut. W kolejnym 2015 r. w Warszawie pojawił się pierwszy obustronny bankomat bitcoinowy w Polsce, który oferował jednocześnie sprzedaż jak i kupno walut kryptograficznych. Liczba bitomatów stale zwiększa się (wykres 4).

Wykres 4

Liczba bitomatów w Polsce w latach 2017–2022

*dane dla stycznia

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Coin ATM Radar, <https://coinatmradar.com/blog/> (dostęp: 20.08.2022).

¹⁵ R. Kurek, *Bitcoin a ekonomiczne funkcje pieniądza*, [w:] G. Borys, R. Kurek (red.), *Finanse i rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju – odpowiedzialność, etyka, stabilność finansowa Tom 1. Finanse*, UEW, Wrocław 2015, s. 223.

W Polsce w styczniu 2022 r. znajdowało się 115 bankomatów bitcoiniowych, co świadczy o ich rosnącej popularności. Dzięki nim dysponent kryptowalut może wymienić kryptowaluty na tradycyjne waluty i dokonać nimi transakcji w miejscach, które nie akceptują walut kryptograficznych jako metody płatności.

PODEJŚCIE MŁODYCH POLAKÓW DO KRYPTOWALUT

W celu zbadania jakie jest nastawienie młodych Polaków do użycia kryptowalut przeprowadzono badanie własne na próbie młodych studentów, Polaków w przedziale wiekowym 18–29 lat. Badanie zostało przeprowadzone na przełomie dwóch miesięcy, lutego oraz marca w 2022 r., za pośrednictwem ankiety w formie internetowej. Ankieta została stworzona w wersji elektronicznej za pomocą Google Forms, a następnie zamieszczona na różnych internetowych portalach oraz grupach studenckich. Za pośrednictwem internetu ankietę wypełniło 112 osób.

Do przeprowadzenia badania została zastosowany losowy grupowy wybór próby. Wybór próby został ograniczony do polskich studentów. Skupiono się na konkretnej grupie docelowej ze względu na to, że takie wyodrębnienie umożliwia w większym stopniu na zapoznanie się z badaną grupą i lepiej pozwala określić jej specyfikę.

W próbie znalazło się 82% studentów zamieszkujących miasta, a 18% – obszary wiejskie. Badana grupa składa się w większej części ze studentów studiów licencjackich, jest to aż 66,1% z badanych osób. Natomiast studenci ze studiów inżynierskich (16,1%) oraz magisterskich (17,9%) w podobnej ilości uczestniczyli w badaniu. W ankiecie wzięli udział studenci z różnych kierunków studiów. Największą grupę studentów stanowiły osoby z kierunku ekonomicznego 31,3%. Kolejną dużą grupą byli studenci z kierunków technicznych 17,9% a następnie medycznych 15,2%. Tyle samo osób ze studiów o profilu humanistycznym oraz ścisłym (po 12,5%) uczestniczyło w badaniu. W badanej próbie kolejnymi występującymi grupami jest kierunek „inny” stanowiący 7,1% oraz artystyczny 3,6% – będący najmniej liczną grupą kierunku studiów wśród badanych osób.

Większość młodego społeczeństwa (93,8%) spotkała się w swoim życiu z pojęciem kryptowaluty. Jedynie 6,2% z badanych nigdy nie słyszało o takim pojęciu. Taka dysproporcja świadczy o tym, że młode społeczeństwo śledzi innowacje pojawiające się na rynku finansowym oraz jest ich świadome. Fakt, że tak duży procent studentów spotkał się kiedykolwiek z pojęciem

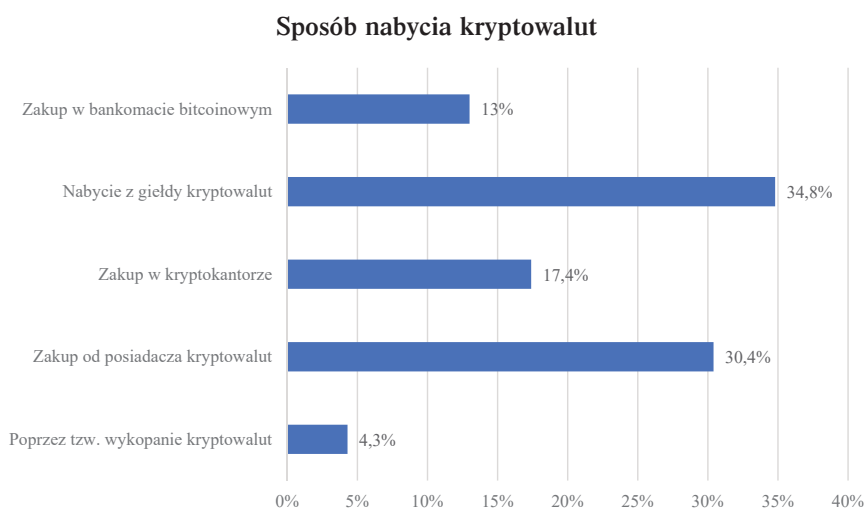
kryptowaluty nie oznacza, że każdy z nich rozumie to pojęcie oraz sposób w jaki funkcjonują.

W celu uzyskania pełniejszego obrazu badanych polskich studentów oraz ich podejścia do kryptowalut jako metody płatności, w ankiecie postanowiono sprawdzić, ilu z respondentów już jest dysponentami kryptowalut. Również istotnym było poznanie, w jaki sposób respondenci, którzy są posiadaczami kryptowalut, dokonali ich nabycia.

Uczestnicy ankiety w 20,5% są dysponentami kryptowalut, natomiast pozostała część respondentów czyli 79,5% na pytanie dotyczące posiadania walut kryptograficznych udzieliła odpowiedzi negatywnej. Z badanej próby posiadaczami kryptowalut jest 23 studentów. Oznacza to, że znacznie mniejsza ilość osób z badanej próby zdecydowała się na zakup kryptowalut.

W ramach pytania dotyczącego kwestii w jaki sposób respondenci, którzy są posiadaczami kryptowalut nabyli je, poproszono ankietowanych, którzy udzielili odpowiedzi twierdzącej na pytanie dotyczące posiadania kryptowalut o wskazanie metody ich nabycia (wykres 5).

Wykres 5

Źródło: opracowanie własne.

Wśród polskich studentów najpopularniejszym sposobem nabycia walut kryptograficznych jest ich zakup z giełdy kryptowalutowej, ponieważ z badanej grupy aż 34,8% osób zdecydowało się na ich nabycie w ten sposób. Jest ona jedną z najbardziej powszechnych oraz spopularyzowanych metod, w jaki można dokonać zakupu kryptowalut. Niewiele mniej (30,4%) z badanych

studentów kupiło waluty wirtualne od ich wcześniejszego posiadacza, ta metoda ich nabycia jest jedną z najbardziej podstawowych. 17,4% osób z badanej grupy dokonało zakupu kryptowalut za pomocą kryptokantoru. Na zakup walut wirtualnych w bankomacie bitcoinowym zdecydowało się 13% z badanych studentów. Pomimo rosnącej liczby bitomatów oraz ich użytkowników ten sposób nabywania kryptowalut wśród młodego społeczeństwa nie jest tak popularny jak inne z metod. Ostatnim, najmniej popularnym sposobem zakupu kryptowalut jest ich nabycie poprzez tzw. wykopanie. Jedyne 4,3% studentów z badanej próby posłużyło się tą metodą w celu stania się dysponentem kryptowalut. Jest to stosunkowo mało popularny oraz trudniejszy sposób w porównaniu do nabycia ich za pomocą metod charakterystycznych dla walut tradycyjnych.

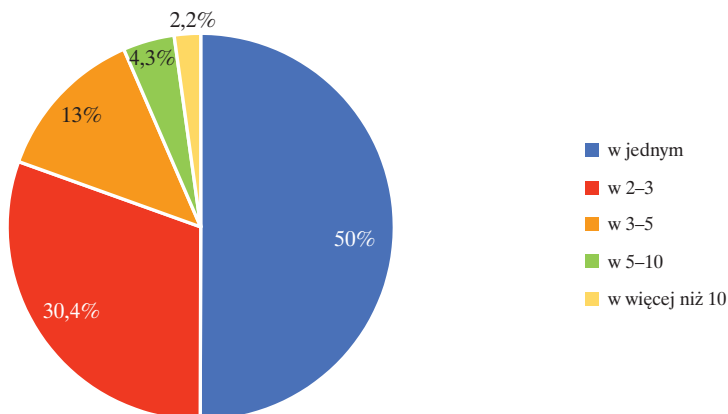
Natomiast ponad połowa, gdyż aż 60,7% uczestników badania deklaruje, że w przyszłości planuje stać się posiadaczem kryptowalut. Natomiast 39,3% z badanych studentów nie wyraża takich planów na przyszłość. Młode społeczeństwo polskich studentów w zdecydowanej większości planuje w przyszłości posiadać kryptowaluty.

W badanej grupie 58,9% osób nie spotkała się z możliwością posłużenia się kryptowalutami jako metodą płatności w punkcie usługowo-handlowym. Pozostali uczestnicy badania (41,1%) oświadczyli, że spotkali się z walutami kryptograficznymi jako możliwością dokonania płatności. Znacznie częściej można spotkać się z punktami usługowo-handlowymi, które akceptują taki sposób zapłaty w dużych miastach typu Warszawa niż w mniejszych miejscowościach lub wsiach w Polsce. Ilość punktów, w których respondenci mogli płacić kryptowalutami przedstawiono na wykresie 6.

W badanej grupie mniej niż połowa osób spotkała się z możliwością dokonania płatności walutami kryptograficznymi w punkcie usługowo-handlowym. Ze studentów, którzy spotkali się z taką możliwością 50% z nich miała styczność z takim sposobem zapłaty tylko w jednym sklepie stacjonarnym. W od 2 do 3 punktach usługowo-handlowych z opcją zapłaty kryptowalutami spotkało się 30,4% studentów, natomiast 13% z badanej próby natknęło się na taką metodę płatności w 3–5 punktach. W trochę większej ilości sklepów stacjonarnych, gdyż od 5 do 10 jedynie 4,3% respondentów spotkała się z akceptacją kryptowalut jako metodą płatności. Najmniejsza ilość młodego społeczeństwa, jedynie 2,2%, spotkała się z taką opcją dokonania płatności w więcej niż 10 punktach usługowo-handlowych. Fakt, że młode społeczeństwo w życiu codziennym zaczyna dostrzegać, że obecnie można również dokonać płatności w stacjonarnych punktach zajmujących się usługami bądź handlem oznacza, że ilość punktów akceptujących taką metodę zapłaty wzrasta.

Wykres 6

Liczba punktów usługowo-handlowych, w których spotkano się z możliwością posłużenia się kryptowalutami jako metodą płatności

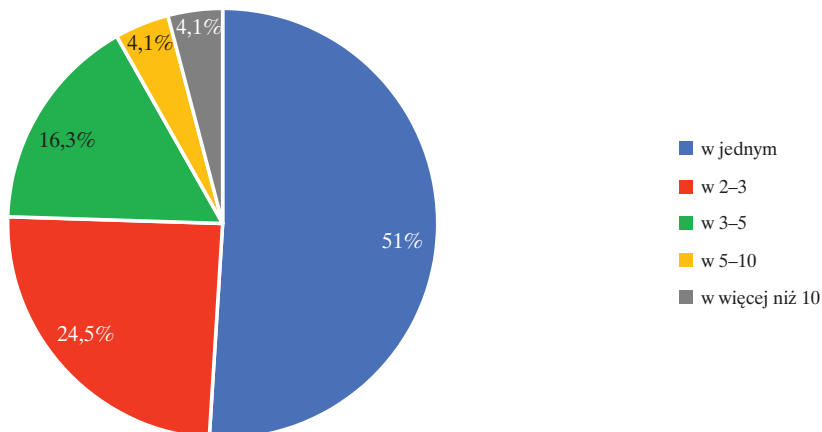
Źródło: opracowanie własne.

Ponad połowa respondentów spotkała się z możliwością zapłaty walutami kryptograficznymi za dokonane zakupy na stronie sklepu internetowego (wykres 7). Oprócz sklepów stacjonarnych również sklepy internetowe akceptują taką metodę płatności. Większa liczba uczestników badania spotkała się z takim sposobem dokonania płatności na stronach sklepów internetowych niż w stacjonarnych punktach usługowo-handlowych, natomiast różnica jest nie wielka i wynosi jedynie 1,8 punktów procentowych. Z badanej próby 57,1% nie spotkała się z możliwością posłużenia się kryptowalutami jako metodą płatności na stronie sklepu online. Jak w przypadku sklepów stacjonarnych, również większość z badanych studentów nie miała styczności z taką opcją zapłaty za zakupy na stronie sklepu internetowego. Różnica między osobami, które spotkały się z takim sposobem dokonania płatności nie jest bardzo duża oraz plasuje się ona na podobnym poziomie kilkunastu punktów procentowych tak samo jak w przypadku punktów usługowo-handlowych i wynosi ona 14,2 punktów procentowych.

Spośród studentów, którzy spotkali się z możliwością płacenia kryptowalutami w internecie ponad połowa (51%) miała styczność z takim sposobem zapłaty tylko na jednej stronie sklepu online. W od 2 do 3 stronach sklepów internetowych z opcją zapłaty kryptowalutami spotkało się 24,5% studentów, natomiast 16,3% z badanej próby w 3-5 sklepach online. W 5-10 oraz więcej niż 10 sklepach taka sama liczba uczestników badania, gdyż 4,1%, spotkała się z akceptacją kryptowalut jako metody płatności.

Wykres 7

Liczba stron sklepów internetowych, na których spotkano się z możliwością posłużenia się kryptowalutami jako metodą płatności

Źródło: opracowanie własne.

Największa ilość studentów z badanej grupy, która oświadczyła, że miała styczność z kryptowalutami jako metodą zapłaty spotkała się z takim sposobem dokonania płatności zarówno w jednym sklepie stacjonarnym jak i w sklepie online. Pomimo że waluty kryptograficzne są mniej popularne niż inne z metod płatności, to młode społeczeństwo spotyka się z możliwością dokonania nimi zapłaty w codziennym życiu. Fakt, że ok. 42% osób z badanej próby miało styczność z takim innowacyjnym sposobem dokonania płatności oznacza, że coraz więcej sklepów zarówno stacjonarnych jak i online akceptuje płatności w kryptowalutach. Warto też zwrócić uwagę, że studenci z badanej próby to głównie osoby zamieszkujące obszar miejski a miasta zazwyczaj szybciej przystosowują się do wszelkiego typu innowacji.

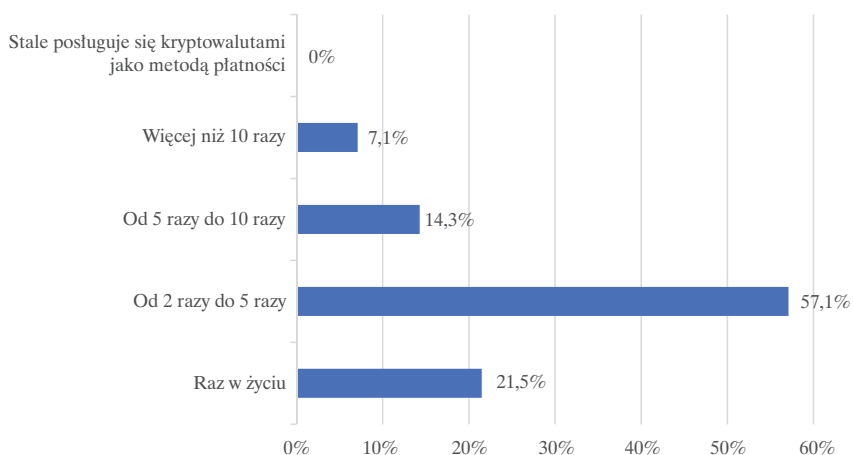
Jedynie 12,5% ze wszystkich uczestników badania kiedykolwiek dokonało płatności kryptowalutami. Zdecydowana większość z nich nigdy nie skorzystała z kryptowalut jako metody płatności. Jest to związane z tym, że nawet jeśli ilość sklepów akceptujących płatności w kryptowalutach powoli rośnie, to nadal jest to niewielka liczba w porównaniu do punktów, które akceptują inne metody płatności.

Największa grupa zbadanych, tj. 57,1% zdecydowała się na skorzystanie z tego sposobu płatności od 2 do 5 razy. Raz w życiu kryptowalutami posłużyło się 21,5%. Od 5 do 10 razy z walut kryptograficznych jako sposobu płatności skorzystało 14,3% z badanej grupy, natomiast 7,1% polskich studentów

dokonało zapłaty nimi więcej niż 10 razy. Żaden z uczestników ankiety nie zadeklarował, że stale posługuje się kryptowalutami jako metodą płatności (wykres 8).

Wykres 8

Częstość korzystania z kryptowalut jako metody płatności

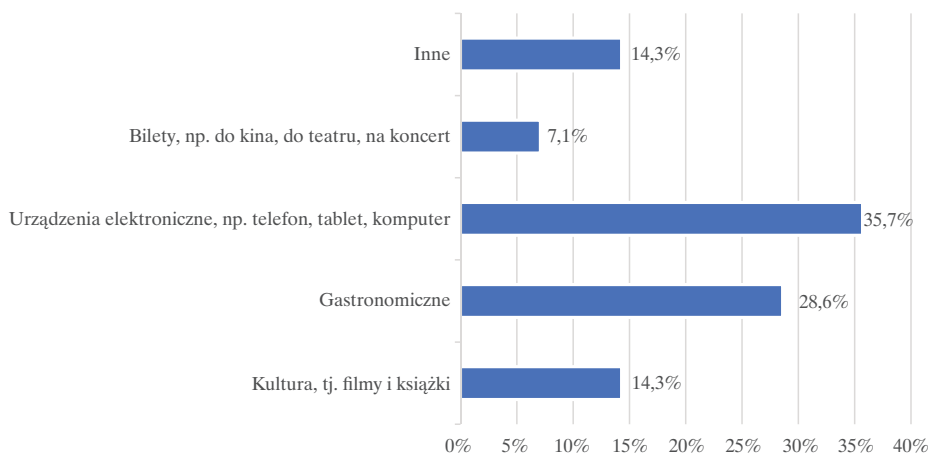

Źródło: opracowanie własne.

Jeśli chodzi o produkty i usługi nabywane za kryptowaluty, to w badanej grupie przeważają urządzenia elektroniczne (wykres 9).

Wykres 9

Produkty i usługi nabywane przy użyciu kryptowalut

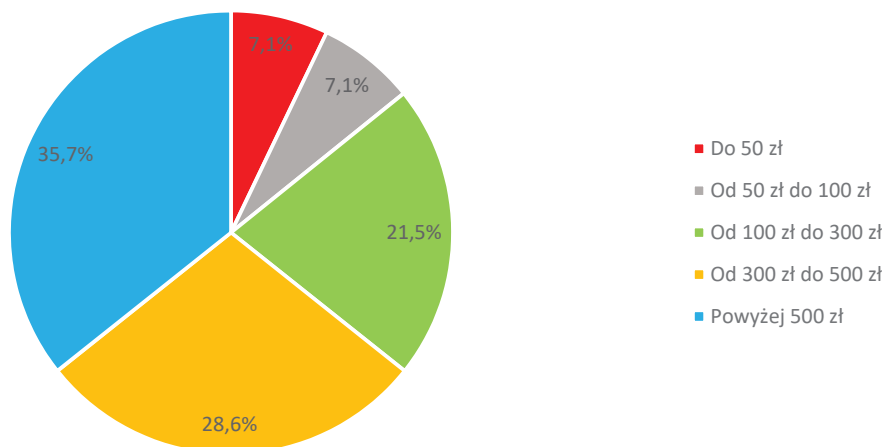

Źródło: opracowanie własne.

Polscy studenci najchętniej nabywali produkty i usługi z kategorii elektroniki, czyli urządzenia takie jak np. telefon, tablet (blisko 36% wskazań). Jest to powiązane z faktem, że waluty kryptograficzne są rozpowszechnione wśród grupy osób, której nieobce są nowe technologie. Znaczna część badanej próby, tj. 25,6% zadeklarowała, że posługuje się kryptowalutami w celu dokonania płatności za usługi gastronomiczne. Uczestnicy ankiety trochę rzadziej dokonują zakupów dóbr i usług z kategorii kultury, np. filmy lub książki oraz kategorii inne – około 14% wskazań. Wyniki ankiety wykazały, że młode społeczeństwo najrzadziej, tj. 7,1% wskazań, za kryptowaluty nabywało różnego rodzaju bilety, tj. do kina czy do teatru.

Wykres 10

Kwota jednej transakcji kryptowalutowej wyrażona w złotych

Źródło: opracowanie własne.

Młode społeczeństwo, które jest w posiadaniu kryptowalut oraz dokonuje płatności nimi najczęściej wydatkuje kwoty powyżej 500 zł w trakcie pojedynczej transakcji walutami kryptograficznymi (35,7% badanych). Powiązane jest to z faktem, że polscy studenci najchętniej nabywają przy użyciu kryptowalut urządzenia elektroniczne, których ceny przewyższają 500 zł. Świadczy to również o tym, że większa część z badanej grupy osób jest dobrze zaznajomiona z tą metodą płatności i ma do niej zaufanie, ponieważ chętniej posługuje się nią do wydatkowania większych kwot. Trochę mniejsza liczba ankietowanych (28,6%) najczęściej dokonuje zakupów w zakresie kwotowym od 300 zł do 500 zł, natomiast kwoty z przedziału od 100 zł do 300 zł w trakcie jednej transakcji wydaje 21,5% respondentów. Najmniejsza część z badanej próby (po około 7%) wydatkuje kwoty zarówno do 50 zł jak i z przedziału od 50 zł do 100 zł.

Z badanej grupy zdecydowana większość, gdyż 58,9% młodego społeczeństwa planuje w przyszłość skorzystać z kryptowalut jako metody płatności, natomiast 41,1% respondentów nie deklaruje takich planów na przyszłość. Z wyników badania wynika, że młodzi polscy studenci są zainteresowani kryptowalutami oraz entuzjastycznie podchodzą do nich jako metody płatności.

Większość ankietowanych, tj. 67% zgadza się ze stwierdzeniem, że kryptowaluty są przyszłościową metodą płatności. Wyniki badania świadczą o tym, że badana grupa ma pozytywne nastawienie do omawianych walut. Pomimo że większość młodego społeczeństwa nie posiada kryptowalut oraz nigdy nie dokonało nimi płatności to uważają oni, że kryptowaluty będą popularną formą dokonywania zapłaty.

Analiza wyników badania wykazała, że zdecydowana większość badanej grupy, tj. ponad 93% jest zaznajomiona z samym pojęciem kryptowaluty. Pomimo że tak duża część młodego społeczeństwa spotkała się kiedykolwiek z tym pojęciem, to jedynie niewiele ponad 20% zdecydowało się na posiadanie kryptowalut. Większość dysponentów walut kryptograficznych nabyła je na giełdzie kryptowalutowej. W badaniu 23 osoby zadeklarowały, że są w posiadaniu kryptowalut, z czego tylko 14 z nich kiedykolwiek dokonało płatności za pomocą walut wirtualnych w punkcie usługowo-handlowym lub na stronie sklepu internetowego. Zweryfikowano, że większość badanej próby dokonało zapłaty tą metodą płatności od 2 do 5 razy w życiu, przy czym kwota pojedynczej transakcji zazwyczaj wynosiła powyżej 500 zł oraz najchętniej nabywane były urządzenia elektroniczne. Wyniki badania wykazały, że większość młodego społeczeństwa nie spotkała się z punktami usługowo-handlowymi oraz sklepami online, które by akceptowały tę metodę płatności natomiast część ankietowanych, która się spotkała z taką możliwością przeważnie było to tylko w jednym sklepie stacjonarnym czy sklepie internetowym.

Na podstawie wyników badania oraz ich szczegółowej analizy można zweryfikować prawdziwość postawionej hipotezy badawczej stwierdzającej pozytywne nastawienie młodego społeczeństwa do kryptowalut jako metody płatności.

ZAKOŃCZENIE

Kryptowaluty z prawnego punktu widzenia nie zostały uznane za środek płatniczy równy tradycyjnym walutom w Polsce. Są one postrzegane jako inny miernik wartości. Najpopularniejsza z kryptowalut, bitcoin, w niektórych krajach zyskała status środka płatniczego w pełnoprawnym znaczeniu, natomiast nadal wiele państw ma negatywne nastawienie do walut kryptograficznych.

Warto zaznaczyć, że niektóre kryptowaluty, jak wspomniany powyżej bitcoin, są bardzo podobne do tradycyjnych pieniędzy oraz pełnią takie same funkcje jak np. trwałość, podzielność, środek wymiany, oryginalność. W ciągu ostatnich kilku lat kryptowaluty zyskują na popularności i ich znaczenie na rynku finansowym wzrasta. Innowacyjny charakter walut kryptograficznych dla społeczeństwa może okazać się czymś, co wprowadzi zmiany oraz będzie miało wpływ na przyszłość sektora finansowego¹⁶.

Kryptowaluty są uznawane za innowacyjną metodę dokonywania płatności. Obecnie są one tylko uzupełnieniem oficjalnych walut. Nie posiadają one powszechnie prawnego statusu środka płatniczego, ale liczba transakcji przy ich wykorzystaniu rośnie. Zwiększa się także liczba punktów usługowo-handlowych akceptujących kryptowaluty jako metodę płatności.

Według otrzymanych wyników badań własnych młode społeczeństwo jest pozytywnie nastawione do kryptowalut jako metody płatności. Zdecydowana większość badanej próby (93,8%) jest zaznajomiona z pojęciem kryptowaluty a 60,7% planuje posiadać je w przyszłości. Wyniki ankiety dowodzą, że większość młodego społeczeństwa (58,9%) planuje w przyszłości dokonać płatności za pomocą walut kryptograficznych, a 67% uważa je za przyszłościową metodę dokonywania płatności. Świadczy to o pozytywnym podejściu polskich studentów do badanego zagadnienia.

Postawiona hipoteza badawcza stanowiąca, że młode społeczeństwo jest pozytywnie nastawione do kryptowalut jako metody płatności została zweryfikowana pozytywnie.

BIBLIOGRAFIA

- European Banking Authority, *Opinion on virtual currencies*, <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf> (dostęp: 12.08.2022).
- European Central Bank, *Virtual Currency Schemes*, Frankfurt am Main: European Central Bank 2012, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf> (dostęp: 12.08.2022).
- European Central Bank, *Virtual Currency Schemes – a further analysis*, Frankfurt am Main: European Central Bank 2015, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf> (dostęp: 17.07.2022).

¹⁶ D. Majewska-Bielecka, I. Grzelczak, *Bitcoin jako najpopularniejsza kryptowaluta na świecie*, „ZPSB Firma i Rynek” 2021, nr 1(59).

- Grzybowski M., Bentyń S., *Kryptowaluty. Dlaczego jeden bitcoin wart będzie milion dolarów?*, Crypto-Logic, Poznań 2018.
- ING, *Cracking the code on cryptocurrency*, https://think.ing.com/uploads/reports/ING_International_Survey_Mobile_Banking_2018.pdf, s. 7–10, (dostęp: 27.07.2022).
- Kurek R., *Bitcoin a ekonomiczne funkcje pieniądza*, [w:] G. Borys, R. Kurek (red.), *Finanse i rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju – odpowiedzialność, etyka, stabilność finansowa Tom 1. Finanse*, UEW, Wrocław 2015.
- Majewska-Bielecka D., Grzelczak I., *Bitcoin jako najpopularniejsza kryptowaluta na świecie*, „ZPSB Firma i Rynek” 2021, nr 1(59).
- Marszałek P., *Kryptowaluty – pojęcie, cechy, kontrowersje*, „Studia BAS” 2019, nr 1(57).
- Miciuła I., *Globalny rozwój i perspektywy implementacji kryptowalut a stan tego rynku w Polsce*, [w:] T. Czerwińska, A.Z. Nowak (red.), *Rynek kapitałowy – oszczędności i inwestycje*, WZ UW, Warszawa 2019.
- Nakamoto S., *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*, <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (dostęp: 17.07.2022).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 26 maja 2016 r. w sprawie wirtualnych walut (2016/2007(INI)).
- Rodwald P., *Kryptowaluty z perspektywy informatyki śledczej*, AMW, Gdynia 2021.
- Ryfa J., *Waluty wirtualne – problem zdefiniowania i klasyfikacji nowego środka płatniczego*, „Nauki o Finansach” 2014, nr 2(19).
- Ślażyńska-Kluczek D., *Kryptoaktywa – podejście kluczowych regulatorów europejskich*, „Nauki Ekonomiczne” 2022, nr 35.

KRYPTOWALUTY Z PERSPEKTYWY MŁODYCH POLAKÓW

Streszczenie

Celem artykułu jest zbadanie podejścia młodych studiujących Polaków do kryptowalut jako metody płatności. Postawiono następującą hipotezę badawczą: młode społeczeństwo jest pozytywnie nastawione do kryptowalut jako metody płatności. W celu weryfikacji hipotezy dokonano przeglądu literatury polskiej oraz zagranicznej, a także analizy dokumentów wydawanych przez EBC, EBA, czy Parlament Europejski. Istotnym wkładem w przygotowanie materiału jest przeprowadzenie badań własnych na próbie młodych Polaków

studentów. Przeprowadzone badanie potwierdzają postawioną na wstępie hipotezę badawczą o pozytywnym stosunku do analizowanych walut jako metody płatności.

Słowa kluczowe: kryptowaluty, metody płatności, bitomaty, innowacje finansowe

CRYPTOCURRENCIES IN THE PERSPECTIVE OF YOUNG POLES

Abstract

The aim of the article is to examine the approach of young studying Poles to cryptocurrencies as a method of payment. The following research hypothesis was put forward: young students have a positive attitude to cryptocurrencies as a method of payment. To verify the hypothesis we reviewed the Polish and foreign literature, as well as the documents issued by the European Central Bank, European Banking Authority or the European Parliament. Moreover we conducted own research – we prepared the survey and address it to Polish students. The research confirmed the hypothesis, as cryptoassets seem to be a perspective method of payments, and studying Poles have a positive attitude to that currency as a method of payment.

Keywords: cryptoassets, payment methods, bitomats, financial innovations

Cytuj jako:

Ślażyńska-Kluczek D., Kazanecka K., *Kryptowaluty z perspektywy młodych Polaków*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2022, nr 4(75), s. 69–88. DOI: 10.26399/meip.4(75).2022.23/d.slazynska-kluczek/k.kazanecka

Cite as:

Ślażyńska-Kluczek D., Kazanecka K. (2022). ‘Cryptocurrencies in the perspective of young Poles’. *Myśl Ekonomiczna i Polityczna* 4(75), 69–88. DOI: 10.26399/meip.4(75).2022.23/d.slazynska-kluczek/k.kazanecka